

Sygn. akt IV U 327/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Łukasz Szramke

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania Z. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 29 stycznia 2013 r., znak: (...)

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. A. prawo do emerytury od dnia 28 listopada 2012r.

Sygn. akt IV U 327/13

UZASADNIENIE

Skarżący Z. A. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 29 stycznia 2013r., znak (...), odmawiającej mu prawa do emerytury. Skarżący podniósł, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych przez wymagany okres, gdyż poza uwzględnionym przez pozwanego okresem zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...), pracował w szczególnych warunkach również u R. H. i J. J., na dowód czego wniósł o przesłuchanie świadków.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, wskazując m.in. na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr. 153 poz. 1227 ze zmianami, powoływanej dalej jako „ustawa emerytalna”) oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami). Podniesiono, że wprawdzie wnioskodawca urodził się w dniu (...) i udowodnił wymagany okres ubezpieczenia przed 1 stycznia 1999r, wynoszący 25 lat, a przy tym nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, nie udowodnił jednak 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wedle pozwanego wnioskodawca wykazał pracę w warunkach szczególnych w wymiarze 9 lat, 10 m-cy i 6 dni w (...) Spółce z o.o. w E.. Organ rentowy nie uwzględnił natomiast po pierwsze z uwagi na niewystarczające dowody okresu pracy w (...) R. H. oraz po drugie z uwagi na nieprzedłożenie świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych – okresów pracy u J. J. i J. S. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący urodził się w dniu (...), zatem w dniu (...) ukończył 60 lat.

(bezsporne)

W okresie od dnia 5 września 1969r. do dnia 31 sierpnia 1983r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w E., początkowo jako uczeń, następnie, tj. w okresie od dnia 2 listopada 1971r. do dnia 31 lipca 1982r. (z przerwą na zasadniczą służbę wojskową od dnia 28 kwietnia 1972r. do dnia 20 kwietnia 1974r.) – jako monter rurociągów w głębokich wykopach, zaś od dnia 1 sierpnia 1982r. do dnia 31 sierpnia 1983r. – jako spawacz gazowy.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy k.3 akt ZUS o rentę, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k.6 akt ZUS o emeryturę)

W okresie od dnia 1 września 1983r. do dnia 31 lipca 1989r. (z przerwami nieprzekraczającymi łącznie około 4,5 miesiąca) skarżący pracował przy robotach wodno-kanalizacyjnych oraz przy wykonywaniu instalacji grzewczych i gazowych w zakładach (...), J. S. (2) i W. G. oraz w (...) S.A.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy k.6, potwierdzenie ubezpieczenia k.4 akt ZUS o rentę, potwierdzenie ubezpieczenia k.37 akt ZUS o emeryturę)

W okresach od dnia 18 grudnia 1989r. do dnia 14 kwietnia 1990r. i od dnia 1 października 1990r. do dnia 30 czerwca 1992r. wnioskodawca był zatrudniony w zakładzie (...) R. H. gdzie w drugim okresie zatrudnienia jako monter urządzeń instalacji grzewczych i sanitarnych wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy roboty wodno-kanalizacyjne w głębokich wykopach.

(bezsporne po rozprawie w dniu 23 maja 2013r., ponadto świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k.5 akt ZUS o emeryturę, zeznania świadka S. S. od min. 38:07 i potwierdzenie ubezpieczenia k.4 akt ZUS o rentę)

W dniach od 1 lipca 1992r. do 11 października 1996r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy jako spawacz gazowy przy montażu instalacji grzewczych i gazowych w zakładzie (...), przy czym od dnia 19 kwietnia 1996r. do końca zatrudnienia korzystał z urlopu bezpłatnego, a przedtem, tj. od dnia 7 października 1995r. – z długotrwałego zwolnienia lekarskiego i urlopu wypoczynkowego. Ponadto przed 7 października 1995r. w okresie tego zatrudnienia skarżący korzystał ze zwolnień lekarskich nie dłużej niż przez 26 dni.

(dowód: świadectwo pracy k.4 akt ZUS o emeryturę, zeznania świadków S. S. od min. 38:07 i A. C. od min. 46:40, pismo ZUS z dnia 3 grudnia 2012r., dotyczące okresów pobierania zasiłku chorobowego k.19 akt ZUS o emeryturę, zaświadczenie J. J. z dnia 5 lipca 1996r. k.9 akt ZUS o rentę)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie, przy czym należy zaznaczyć, że wobec okoliczności, które można było ustalić dopiero w toku postępowania sądowego.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że stan faktyczny sprawy, tj. okresy i charakter pracy wnioskodawcy, stał się bezsporny niemalże w całości w toku rozprawy z dnia 23 maja 2013r. Ostateczne stanowisko organu rentowego (protokół rozprawy od min. 56:45) było takie, że nie były kwestionowane jako okresy pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych:

- praca w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) od dnia 2 listopada 1971r., łącznie z okresem zasadniczej służby wojskowej (11 lat, 9 m-cy i 29 dni),
- praca w zakładzie (...) R. H. (1 rok, 8 m-cy i 13 dni),
- i praca w zakładzie (...), jednakże z odliczeniem okresów urlopu bezpłatnego i zwolnień lekarskich.

W ocenie Sądu nie ujawniły się w sprawie żadne okoliczności, które mogłyby skutkować odmową przyznania waloru wiarygodności zarówno dokumentom, jak i zeznaniom świadków. Zeznania te i dokumenty wzajemnie się uzupełniały bądź potwierdzały. Oczywiście jest, że części okoliczności świadkowie (czy wnioskodawca w wyjaśnieniach) mogli nie pamiętać, bądź pamiętać tylko ogólnikowo, jako że od zajścia opisywanych przez nich zdarzeń upłynęło wiele czasu. Tym niemniej dało się wysnuć z przeprowadzonego postępowania dowodowego jednoznaczne wnioski co do przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy i charakteru pracy świadczonej przez niego u poszczególnych pracodawców w zakresie wystarczającym do uwzględnienia odwołania. Odnośnie trzeciego wymienionego wyżej okresu pracy skarżącego w warunkach szczególnych (u J. J.) należy więc wyjaśnić, że nie ujawniono w toku postępowania dowodu, aby wnioskodawca w okresie do dnia 6 października 1995r. korzystał ze zwolnień lekarskich w dniach innych, niż od 16 do 20 marca 1992r., od 14 do 26 kwietnia 1992r. i od 28 grudnia 1993r. do 5 stycznia 1993r. Stąd też okres pracy w warunkach szczególnych u J. J. od dnia 1 lipca 1992r. do dnia 6 października 1995r. to (po odliczeniu wskazanych tu okresów zasiłkowych) to 3 lata, 2 m-ce i 10 dni.

Odnośnie podstawy prawnej żądania należy wyjaśnić, że z art. 184 ustawy emerytalnej wynika, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, a więc w dniu 1 stycznia 1999r., osiągnęli po pierwsze okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz po drugie okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. w niniejszej sprawie wynoszący 25 lat. Przy tym emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu. Stosownie do powołanego w części wstępnej uzasadnienia §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Skarżący niewątpliwie spełnia kryterium wymaganego okresu 25 lat ubezpieczenia, skończył 60 lat i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Kwestią sporną była okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w okresie wymaganych 15 lat, jako że okresy początkowo uznawane przez pozwanego za okresy pracy w takich właśnie warunkach, były łącznie krótsze niż 15 lat. Należy wobec tego wyjaśnić, że zgodnie z §2 ust. 2 powołanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. okresy pracy m.in. w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy z adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, bądź bez niej, nie jest jednak bezwzględną przesłanką do zaliczenia danej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Świadectwo nie jest wiążące dla organu rentowego i może podlegać weryfikacji. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dopiero w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w warunkach szczególnych także w oparciu o inne dowody niż zaświadczenie z zakładu pracy, nawet jeśli pracownik nie posiada świadectwa w określonej w przepisie formie, albo jego treść budzi wątpliwości, które uzasadniały kwestionowanie tego zaświadczenia przez organ rentowy w fazie administracyjnej postępowania.

Skoro art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej odwołuje się do przepisów dotychczasowych, to trzeba też wyjaśnić, że obowiązujące w tym zakresie i przywoływane już kilkakrotnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wydane zostało w oparciu o delegację z art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zmianami), w którym Radzie Ministrów powierzono w

szczególności określenie rodzaju prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których osobom m.in. zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku. Z art. 53 ust. 2 tej samej ustawy wynika, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników stale zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia – jest to zresztą regulacja tożsama z zawartą w obecnie obowiązującym art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. W wykazie A, stanowiącym załącznik do wspomnianego rozporządzenia, w dziale V „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” wymienia się pod poz. 1 roboty wodno-kanalizacyjne oraz budowę rurociągów w głębokich wykopach, zaś w dziale XIV „Prace różne” – pod poz. 12 – prace przy spawaniu i wycinaniu m.in. gazowym. Stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę w (...), (...) i u J. J. wymienione są w przepisach resortowych, wydanych w oparciu o §1 ust. 2 tegoż rozporządzenia, tj. w zarządzeniu Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu okresy pracy wnioskodawcy nawet tylko u trzech wymienionych tu pracodawców (po uwzględnieniu zasadniczej służby wojskowej, o czym niżej), pozwalały na przyjęcie, że skarżący legitymuje się wymaganym stażem 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wobec czego odpadła potrzeba szczegółowego badania pod tym kątem pozostałych okresów zatrudnienia wnioskodawcy.

Odnośnie zaliczenia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej należy wyjaśnić, że skarżący spełnił wymogi takiego zaliczenia, określone w art. 108 ust. 1 i 3 w związku z art. 106 ust. 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44 poz. 220 ze zmianami), jako że podjął pracę w terminie nie dłuższym niż 30 dni po zakończeniu służby wojskowej w zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do tejże służby, i w którym to zakładzie wykonywał przed powołaniem do służby wojskowej (jak zresztą i po niej) pracę w warunkach szczególnych.

Udowodnienie przez wnioskodawcę (należy przypomnieć, że dopiero na etapie postępowania sądowego), iż zachodzą wszystkie przesłanki przyznania mu wnioskowanej emerytury, skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc i przyznaniem prawa do tejże emerytury od dnia wniosku, tj. od dnia 28 listopada 2012r.